EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 1.10.2025
COM(2025) 562 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Vuosikertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuonna 2024 rahoitetuista humanitaarisista avustusoperaatioista

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto....2

2. Avun antamisen maailmanlaajuinen toimintaympäristö....2

   2.1. Itäinen naapurusto ja Turkki....4

   2.2. Lähi-Itä ja Pohjois-Afrikka....4

   2.3. Lounais-Aasia ja Arabian niemimaa....5

   2.4. Itä-Afrikka ja eteläinen Afrikka....5

   2.5. Länsi- ja Keski-Afrikka ja Isojenjärvien alue....5

   2.6. Kaakkois-Aasia ja Tyynenmeren alue....6

   2.7. Pohjois- ja Etelä-Amerikka ja Karibian alue....6

3. Riittävän ja vaikuttavan humanitaarisen avun antaminen sitä tarvitseville väestöryhmille....6

4. Yksittäisistä operaatioista tehtyjen ulkopuolisten arviointien tarkastelu....9

5. Linkkejä....9

Euroopan komissio, 1049 Bryssel, BELGIA – Puh. +32 22991111
Toimisto: L-86 04/024 – Puh. +32 229 50911

Rut.KARLSTROM@ec.europa.eu

1. JOHDANTO

Tässä kertomuksessa esitellään Euroopan komission pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosaston (ECHO) toteuttamat Euroopan unionin keskeiset toimet ja toimintapolitiikoilla aikaansaadut tulokset humanitaarisen avun alalla vuonna 2024. Se on laadittu humanitaarisesta avusta 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1257/96 19 artiklan mukaisesti. Kyseisessä artiklassa edellytetään, että komissio esittää vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, johon on liitetty tiivistelmä edellisen vuoden aikana rahoitetuista toimista.

ECHOn tehtävänä on **auttaa pelastamaan ja suojelemaan ihmishenkiä, ehkäistä ja lievittää inhimillistä kärsimystä sekä turvata niiden väestöryhmien koskemattomuus ja ihmisarvo, jotka kärsivät luonnonkatastrofien tai ihmisen aiheuttamien katastrofien seurauksista** EU:ssa tai sen ulkopuolella. Tämän yleisen tavoitteen mukaisesti ECHO toimii unionin humanitaarisen avun ja hätäavun antajana. Se toimii myös EU:n tason pelastuspalveluoperaatioiden koordinaattorina ja edistäjänä unionin pelastuspalvelumekanismin kautta. Tämän mekanismin toiminnan pääpaino on EU:n ulkopuolella, ja sen tehtävänä on toimittaa hätäapua ja humanitaarista apua. Näin se täydentää tässä asiakirjassa kuvailtua ECHOn humanitaarista avustustoimintaa. ECHOn toiminnalla edistetään seuraavien komission poliittisten painopisteiden toteuttamista: i) vahvempi EU maailmannäyttämöllä, ii) Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja iii) eurooppalaisen elämäntavan edistäminen. Lisäksi jatkossa edistetään seuraavia painopisteitä: i) Euroopan puolustuksen ja turvallisuuden uusi aikakausi, ii) elämänlaadun turvaaminen: elintarviketurva, vesi ja luonto sekä iii) globaali Eurooppa: vaikutusvaltaa ja kumppanuuksia.

EU tarjoaa – ECHOn kautta – humanitaarista apua sitä tarvitseville ihmisille ympäri maailman humanitaarisia periaatteita eli **humaanisuutta, puolueettomuutta, riippumattomuutta ja neutraaliutta** noudattaen ja syrjimättömällä tavalla. Kyseiset periaatteet vahvistetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 214 artiklassa sekä humanitaarista apua koskevassa eurooppalaisessa konsensuksessa[1]. EU:n humanitaarisella avulla autetaan eniten apua tarvitsevia riippumatta heidän kansalaisuudestaan, uskonnostaan, sukupuolestaan, etnisestä alkuperästään tai poliittisesta suuntautumisestaan. Sillä vastataan myös erityisesti naisten, lasten, ikääntyneiden, sairaiden ja vammaisten henkilöiden[2] tarpeisiin.

2. AVUN ANTAMISEN MAAILMANLAAJUINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vuosi 2024 oli jälleen vuosi, jolloin humanitaarisen avun tarve oli suurta ympäri maailman. YK:n humanitaaristen asioiden koordinointitoimiston (OCHA) vuoden 2024 Global Humanitarian Overview -katsauksen[3] mukaan apua ja suojelua tarvitsi **lähes 300 miljoonaa ihmistä maailmanlaajuisesti**. Arviolta 122,6 miljoonaa ihmistä ympäri maailmaa on joutunut siirtymään kotiseudultaan väkivaltaisten konfliktien, ihmisen aiheuttamien tai luonnonkatastrofien taikka ilmastonmuutoksen vaikutusten vuoksi. Lisäksi noin 295,3 miljoonaa ihmistä kärsii akuutista ruokaturvattomuudesta 53 maassa tai

[1] Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission yhteinen julkilausuma (2008/C 25/01).

[2] YK:n vammaisyleissopimuksen mukaisesti; EU on yleissopimuksen sopimuspuoli.

[3] ”Global Humanitarian Overview 2024” [EN/AR/FR/ES], OCHA.

alueella.[4] Lapset ovat edelleen yksi heikoimmassa asemassa olevista ryhmistä, ja **lapsiin kohdistuvat vakavat rikkomukset** aseellisissa selkkauksissa ovat yleistymässä, mikä on erityisen huolestuttavaa.

Venäjän Ukrainaa vastaan käymällä hyökkäyssodalla oli edelleen tuhoisia vaikutuksia siviiliväestöön. Yli 14,6 miljoonaa ukrainalaista on tarvinnut humanitaarista apua. Gazan alueella humanitaariset tarpeet ovat valtavat kaikilla osa-alueilla. Gazan väestö (2,1 miljoonaa) on alttiina turvallisuuteen ja suojeluun liittyville riskeille, ja nälänhätä uhkaa koko alueen väestöä. Sudanissa yli puolet väestöstä (24,6 miljoonaa ihmistä) kärsii akuutista ruokaturvattomuudesta ja nälänhädästä ainakin viidellä alueella. Myanmarin, Afganistanin, Haitin, Kongon demokraattisen tasavallan ja Afrikan sarven monitahoiset kriisit sekä Sahelin alueen, Jemenin, Kolumbian ja Venezuelan pitkittyneet kriisit ovat myös osoitus siitä, millaisia vakavia haasteita heikossa asemassa olevat väestöryhmät kohtaavat ympäri maailman. Konflikteja ja kriisejä ruokkivat edelleen epävakaus, epäonnistunut hallinto, rakenteellinen köyhyys ja **kansainvälisen humanitaarisen oikeuden** jatkuvat ja yleiset **loukkaukset**.

Humanitaarisen avun toimittaminen on edelleen vaikeaa rahoitusvajeen kasvun ja avustustyöntekijöiden turvallisuuteen liittyvien huolenaiheiden vuoksi. Humanitaaristen tarpeiden ja saatavilla olevien varojen välinen rahoitusvaje kasvoi 36,8 miljardista Yhdysvaltain dollarista vuonna 2023nna 38,5 miljardiin dollariin vuonna 2024.[5] Humanitaariset avustustyöntekijät joutuvat kohtaamaan myös **vaikeasti ennakoitavia tilanteita, epävakautta, turvattomuutta ja piittaamattomuutta kansainvälisestä humanitaarisesta oikeudesta**. Vuonna 2024 kaikkiaan 281 humanitaarista avustustyöntekijää sai surmansa ympäri maailman, mikä on enemmän kuin koskaan.[6] Alueelle **pääsyn rajoittaminen tai epääminen** haittaa humanitaarisen avun toimittamista apua tarvitseville ja vaikeuttaa tarvittavien valvontatoimenpiteiden, kuten paikalla suoritettavan seurannan ja tarvearviointien, toteuttamista.

Näistä **haasteista** huolimatta komissio **onnistui saavuttamaan tavoitteensa** EU:n humanitaarisesta toiminnasta maaliskuussa 2021 annetussa komission tiedonannossa[7] esitettyjen painopisteiden ja keskeisten toimien mukaisesti. Vuonna 2024 EU toimitti tarpeiden pohjalta ja periaatteita noudattaen hätäapua ja tukea katastrofivalmiuden parantamiseen ihmisille 116 maassa ympäri maailman keskittyen erityisesti heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin.[8]

EU ja sen jäsenvaltiot yhdessä ovat yksi maailman suurimmista humanitaarisen avun antajista, ja niiden osuus maailmanlaajuisesta humanitaarisesta avusta on noin 27,4 prosenttia. Komissio myöntää 8 prosenttia maailmanlaajuisesta humanitaarisesta rahoituksesta.[9] Vuoden 2024 alustavat määrärahat olivat **1,89 miljardia euroa**, mikä mahdollisti EU:n toimet laajamittaisissa humanitaarisissa kriiseissä muun muassa Ukrainassa, Palestiinassa[10] ja Sudanissa. Lisäksi EU osoitti 22 prosenttia alustavista määrärahoista unohdettuihin kriiseihin, jotka ovat luonteeltaan vakavia ja pitkittyneitä ja

4 ”2025 Global Report on Food Crises”, FSIN ja GNAFC (2025), GRFC 2025. Rooma.
5 Défis Humanitaires -yhteenvetoraportti: ”Falling short? Humanitarian funding and reform”.
6 ”2024 deadliest year ever for aid workers”, YK:n humaniataarisen avun toimiston raportti, UN News.
7 Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle, *EU:n humanitaarinen toiminta: uudet haasteet, samat periaatteet* (COM(2021) 110 final).
8 Komission INFORM-järjestelmä tukee näyttöön perustuvaa toimintamallia riskien ja tarpeiden kartoituksessa ja tilannearvioinnissa.
9 OCHA Financial Tracking Service <Financial Tracking Service.
10 Nimitystä ’Palestiina’ ei pidä tulkita Palestiinan valtion tunnustamiseksi, eikä se vaikuta asiaa koskeviin yksittäisten jäsenvaltioiden kantoihin.

joiden osalta kansainvälinen apu kriisistä kärsiville väestöryhmille on ollut riittämätöntä, kuten Filippiineillä, Haitissa, Mosambikissa tai Länsi-Saharassa. Määrärahoja lisättiin useaan otteeseen[10], minkä jälkeen lopulliset vuotuiset määrärahat vuodelle 2024 olivat yli **2,5 miljardia euroa**. Vuoden aikana saatiin lisämäärärahoja seuraavista lähteistä:

- hätäapuvaraus (EAR) oli yhteensä 573 miljoonaa euroa, mikä on 23 prosenttia EU:n lopullisista humanitaarisen avun määrärahoista. Näitä varoja on käytetty lisäavun antamiseen vastauksena eri Afrikan maiden ja Afganistanin ruokakriiseihin, Lähi-idän väkivaltaisuuksiin, Sudanin monitahoiseen kriisiin ja sen heijastusvaikutuksiin naapurimaissa, Venäjän Ukrainaa vastaan käymään hyökkäyssotaan ja Venezuelan pakolaiskriisiin;
- siirrot otsakkeen VI välineistä Libanonin ja Etelä-Sudanin kriiseihin vastaamiseksi (10,37 miljoonaa euroa);
- *Virement d'Aide Humanitaire* (VAH, varainhoitoasetuksen 30 artiklan 2 kohta) – tällä viitataan otsakkeen VI välineisiin osoitettujen käyttämättä jääneiden määrärahojen siirtämiseen 1. joulukuuta 2024 jälkeen puhjenneiden kriisien hoitamiseen. Tällaisia varoja osoitettiin 3,3 miljoonaa euroa Syyriaan Assadin hallinnon romahtamisen jälkeen;
- takaisin perityistä määristä peräisin olevat käyttötarkoitukseensa uudelleen sidotut tulot (2,5 miljoonaa euroa).

Komissio tekee yhteistyötä **noin 220 kumppanin** kanssa, joista 127 sai rahoitusta vuonna 2024 allekirjoitettujen sopimusten kautta (ks. liitteessä II oleva luettelo). Vuoden 2024 rahoituksesta 42 prosenttia myönnettiin kansalaisjärjestöille, 47 prosenttia YK:n järjestöille, 10 prosenttia kansainvälisille järjestöille ja 0,5 prosenttia valtiollisille organisaatioille. Liitteessä I esitetään määrärahat, jotka komissio on vuonna 2024 osoittanut merkittävimpiin kriiseihin liittyviin toimiin. Seuraavassa esitetään tiivistelmä tärkeimmistä toimista maailman eri alueilla.

2.1. Itäinen naapurusto ja Turkki

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on vaikuttanut tuhoisasti miljooniin Ukrainan kansalaisiin. Se on aiheuttanut siviilien surmia ja kärsimystä, massiivisia pakolaisvirtoja ja kriittisen infrastruktuurin laajamittaista tuhoa, mikä on johtanut suuriin humanitaarisiin tarpeisiin. Tilanne etulinjojen läheisyydessä ja Venäjän armeijan valvonnassa olevilla alueilla on edelleen erittäin epävakaa, ja vuonna 2024 yli 14,6 miljoonaa ihmistä tarvitsi humanitaarista apua. Naapurimaassa Moldovassa oli vuonna 2024 noin 130 000 ukrainalaispakolaista. Lisäksi vuonna 2024 Turkissa oli noin 3,1 miljoonaa tilapäistä suojelua saavaa syyrialaista sekä 300 000 rekisteröityä pakolaista ja turvapaikanhakijaa muista maista, pääasiassa Afganistanista, Irakista, Iranista ja Somaliasta. Komissio osoitti yhteensä 165 miljoonaa euroa toimiin, joilla vastataan Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainaa vastaan, ja lisäksi 56,2 miljoonaa euroa Moldovalle, Turkille, itäisille naapurimaille sekä Länsi-Balkanin ja Keski-Aasian alueille.

2.2. Lähi-Itä ja Pohjois-Afrikka

Väkivallan voimakas kärjistyminen Lähi-idässä on johtanut laajamittaiseen tuhoon Gazan alueella ja aiheuttanut ennennäkemättömän laajan ja vakavan humanitaarisen kriisin. Koko vuoden 2024 ajan Gazan väestö on ollut ilman ruokaa, vettä tai peruspalveluja, kuten terveydenhuoltoa ja suojaa. Hizbollahin ja Israelin välisen konfliktin kärjistyminen johti laajamittaiseen väestön pakkosiirtoon. Lisäksi komissio jatkoi vuonna 2024 edelleen

Syyrian väestön sekä Syyrian naapurimaissa (Turkki, Libanon, Jordania, Egypti ja Irak) olevien syyrialaispakolaisten ja heikossa asemassa olevien vastaanottavien yhteisöjen humanitaaristen tarpeiden tukemista. Myös Pohjois-Afrikassa on useita pakolaiskeskittymiä. Algerian alueella Saharan autiomaassa sijaitsevan Tindoufin lähistöllä olevalle viidelle leirille kerääntyneet länsisaharalaiset pakolaiset ovat riippuvaisia ulkoisesta humanitaarisesta avusta. Libyaan ja Egyptiin virtaa edelleen pakolaisia Sudanin väkivaltaisuuksien kärjistymisen seurauksena. Lisäksi Libya on edelleen merkittävä lähtöpaikka Eurooppaan pyrkiville eri ryhmistä koostuville muuttajille. Vuoden 2024 loppuun mennessä komissio oli osoittanut 526,5 miljoonaa euroa hätäapua Lähi-itään ja Pohjois-Afrikkaan.

2.3. Lounais-Aasia ja Arabian niemimaa

Afganistanin humanitaarinen tilanne on vakava: 22,9 miljoonaa ihmistä tarvitsee humanitaarista apua ja kolmasosa väestöstä kärsii akuutista ruokaturvattomuudesta. Talebanin sortopolitiikka, joka kohdistuu suhteettoman paljon naisiin ja tyttöihin, haittaa edelleen humanitaaristen järjestöjen toimintaa maassa. Afganistanin kriisi vaikuttaa myös naapurimaihin. Afganistanilaisia on Iranissa on jopa kuusi miljoonaa ja Pakistanissa arviolta 3,1 miljoonaa eri statuksilla. Arabian niemimaalla Jemenin konflikti on jatkunut jo yli kymmenen vuotta, ja maan väestö kärsii akuutista ruokaturvattomuudesta ja aliravitsemuksesta, toistuvista epidemioista, pakkosiirroista ja muista vakavista suojeluun liittyvistä ongelmista. Vuonna 2024 komissio osoitti 306,9 miljoonaa euroa näiden kahden alueen kriisien ratkaisemiseen.

2.4. Itä-Afrikka ja eteläinen Afrikka

Kaikista humanitaarista apua tarvitsevista ihmisistä 28 prosenttia sijaitsee Itä-Afrikan ja eteläisen Afrikan alueella. Aluetta koettelevat väkivaltaiset konfliktit, väestön pakkosiirrot, sykliset sään ääri-ilmiöt ja toistuvat epidemiat. Sudanin pakolaiskriisi on maailman suurin: yli 14,5 miljoonaa ihmistä on jo joutunut lähtemään kodeistaan ja yli puolet väestöstä kärsii akuutista ruokaturvattomuudesta. Lisäksi konfliktin seurauksena alueella esiintyy laajalle levinnyttä väkivaltaa, myös seksuaalista ja etnisyyteen perustuvaa väkivaltaa, lapsisotilaiden värväämistä ja vakavia kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia. Afrikan sarvessa ja sen lähialueilla (Etelä-Sudanissa, Djiboutissa, Etiopiassa, Keniassa ja Somaliassa) lähes 45 miljoonaa ihmistä tarvitsee humanitaarista apua. Konfliktit ja luonnonkatastrofien, kuten paikallisten kuivuusjaksojen, tulvien ja maanvyörymien, vaikutukset, joita ilmastonmuutos edelleen pahentaa, aiheuttavat sisäistä pakkomuuttoa, ruokaturvattomuutta ja rajat ylittäviä muuttovirtoja. Eteläisessä Afrikassa El Niñon aiheuttama pitkittynyt kuivuus on johtanut siihen, että 30 miljoonaa ihmistä 14 maassa kärsii akuutista ruokaturvattomuudesta. Aluetta ovat koetelleet myös luonnonkatastrofit, kuten trooppinen sykloni Chido, ja tartuntatautiepidemiat. Vuonna 2024 näiden ja muiden kiireellisten humanitaaristen tarpeiden hoitamiseen alueella osoitettiin yli 542,8 miljoonaa euroa.

2.5. Länsi- ja Keski-Afrikka ja Isojenjärvien alue

Länsi- ja Keski-Afrikkaa koettelevat useat toisiinsa liittyvät alueelliset konfliktit, joita ilmastonmuutos edelleen pahentaa. Tšad-järven laakson akuutti ja pitkittynyt kriisi, joka vaikuttaa Tšadiin, Kameruniin, Nigeriaan ja Nigeriin, on jatkunut jo 15 vuotta. Keski-Sahelissa siviileihin kohdistuva väkivalta lisää pakkomuuttoa kyseisellä alueella ja Guineanlahden rannikkovaltioihin. Vuonna 2024 yhteensä 43,3 miljoonaa ihmistä tarvitsi humanitaarista apua Sahelin ja Tšad-järven alueella. Kongon demokraattisen tasavallan itäosassa vallitseva konflikti maan asevoimien (FARDC), useiden aseistettujen ryhmien ja

Ruandan tukeman M23-kapinallisryhmän välillä on johtanut humanitaaristen tarpeiden jyrkkään kasvuun ja arviolta seitsemän miljoonan ihmisen pakkomuuttoon. Ihmisoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia tapahtuu päivittäin, samoin kuin laajalle levinnyttä seksuaalista ja sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa. Lisäksi vuonna 2024 Isojenjärvien aluetta koettelivat M-rokko ja Marburg-viruksen aiheuttama epidemia. Vuonna 2024 komissio osoitti Länsi- ja Keski-Afrikan ja Isojenjärvien alueen kriiseihin 413,1 miljoonan euron määrärahat toimiin, joilla vastataan ruokaturvattomuuteen, aliravitsemukseen ja monialaisiin tarpeisiin.

2.6. Kaakkois-Aasia ja Tyynenmeren alue

Vuonna 2024 Myanmarin aseellinen selkkaus kiihtyi ja johti yhteen maailman vakavimmista kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksista. Tämän seurauksena lähes 40 prosenttia maan väestöstä (yli 20 miljoonaa ihmistä) tarvitsee humanitaarista apua. Vuonna 2021 tapahtuneen Myanmarin asevoimien (Tatmadaw) vallankaappauksen jälkeen kymmenet tuhannet ihmiset ovat paenneet Myanmarista naapurimaihin etsimään turvaa. Tämä koskee myös rohingya-väestöä, jotka ovat suurina joukkoina lähteneet vaarallisille merimatkoille. Bangladeshissa sijaitsevassa Cox’s Bazarin kaupungissa on maailman suurin pakolaisleiri, jossa elää lähes miljoona avusta riippuvaista kansalaisuudetonta rohingya-pakolaista. Tyynenmeren alueella EU toimittaa yhä useammin apua ilmastoon liittyvien katastrofien johdosta. Vuonna 2024 tähän osoitettiin 95,6 miljoonan euron määrärahat.

2.7. Pohjois- ja Etelä-Amerikka ja Karibian alue

Keski- ja Etelä-Amerikassa alueelle muilta mantereilta tulleita eri ryhmistä koostuvia muuttajia koettelevat suuri väkivallan uhka, luonnonkatastrofit, köyhyys ja eriarvoisuus. Venezuelassa humanitaarinen kriisi kärjistyi poliittisten ja yhteiskunnallisten levottomuuksien lisääntyessä vuoden 2024 aikana, ja perusterveydenhuollon, ruoan ja juomaveden saatavuus heikkeni vakavasti. Maansisäinen ja laajemmalle alueelle ulottuva pakkomuutto oli edelleen ensisijainen selviytymisstrategia, ja 7,7 miljoonaa venezuelalaista joutui pakenemaan maasta. Venezuelan muuttoliike- ja pakolaiskriisin vaikutukset tuntuvat koko alueella Kolumbiasta Panamaan, Guatemalaan, Hondurasiin, El Salvadoriin ja Meksikoon. Siirtymään joutuneet ihmiset ovat yksi haavoittuvimmista ryhmistä, jotka joutuvat usein väkivallan, myös järjestäytyneen rikollisuuden, uhreiksi. Haitissa jengit hallitsevat 80:tä prosenttia maan pääkaupungista Port-au-Princestä, mutta niiden vaikutusvalta ulottuu myös syvemmälle maan muihin osiin. Vuonna 2024 Haitin kriisissä kuoli 5 000 ihmistä väkivallan seurauksena, ja 5,5 miljoonaa ihmistä kärsii ruokaturvattomuudesta. Komissio osoitti 165,3 miljoonaa euroa hätäapua Pohjois- ja Etelä-Amerikkaan ja Karibian alueelle vuonna 2024.

3. RIITTÄVÄN JA VAIKUTTAVAN HUMANITAARISEN AVUN ANTAMINEN SITÄ TARVITSEVILLE VÄESTÖRYHMILLE

Komissio jatkoi vahvoja strategisia ja operatiivisia kumppanuuksia sekä kahden- että monenvälisesti **edistääkseen monenvälisyyttä** ja sääntöihin perustuvaa maailmanjärjestystä unionin aktiivisemman roolin ja vahvemman äänen kautta. Se kehotti myös lisäämään tuntuvasti humanitaarista rahoitusta ja parantamaan vastuunjakoa

avunantajien kesken. Komissio käytti yhdistettyjä varoja[11], joilla se tuki paikallista toimeenpanoa ja vähemmän korvamerkittyä rahoitusta sekä yhteistyötä monivuotisiin sopimuksiin perustuvien **ohjelmakumppanuuksien**[12] kautta joustavamman rahoituksen edistämiseksi. Tavoitteena on tehdä humanitaarisen avun järjestelmästä aiempaa tehokkaampi ja vaikuttavampi. Lisäksi komissio jatkoi yhteistyötä **”uuden diilin” (Grand Bargain)**[13] puitteissa erityisesti laadukkaan rahoituksen ja paikallista toteutusta koskevien sitoumusten täytäntöönpanon alalla.

Komissio täydensi unionin humanitaarista rahoitusta käyttämällä sisäistä humanitaarisen avun hätäapuvälinettään, **Euroopan humanitaarisen toiminnan valmiuksia (EHRC)**[14]. Tämä auttoi komissiota tukemaan kumppaneita ja helpottamaan humanitaarisen avun toimittamista, toimittamaan humanitaariseen toimintaan kuuluvia tarvikkeita ja kuljettamaan humanitaarisia työntekijöitä vaikeapääsyisille alueille, joille apua ei muutoin saataisi. Vuonna 2024 EHRC toimitti apua 16 kriisiin 17 maassa[15] hyödyntäen erilaisia kuljetusmuotoja, kuten avustuslentoja, sekä erilaisia logistiikkapalveluja:

- EHRC:n kautta toteutettiin 97 avustuslentoa ja meri- ja maakuljetusta, joilla toimitettiin yhteensä 5 319 tonnia humanitaariseen toimintaan kuuluvia tarvikkeita;
- EU:n humanitaarisilla avustuslennoilla kuljetettiin yhteensä 16 683 humanitaarista avustustyöntekijää, joista 13 oli EHRC:n lähettämiä asiantuntijoita;
- EHRC:n varastoista lahjoitettiin kumppaneille 851 tonnia tarvikkeita, joiden arvo oli yli 4,66 miljoonaa euroa.

Lisäksi komissio hyödynsi koko **hätäapuvälineistöään**, johon kuuluvat äkillisiä suurkatastrofeja koskeva hätäapu (Acute Large Emergency Response Tool, ALERT), epidemioiden valvontaväline (Epidemics Tool), pienimuotoisten toimien väline (Small-scale Tool) ja katastrofiavun hätärahasto (Disaster Response Emergency Fund, DREF). Sen avulla komissio voi tarjota lisärahoitusta kumppaneille, jotka toimittavat apua äkillisiin katastrofeihin, kuten lisääntyviin ilmastonmuutoksen aiheuttamiin katastrofeihin. Hätäapuvälineistöstä osoitettiin tukea noin **52,5 miljoonaa euroa** 68 aktivointiin (70 prosentin lisäys vuoteen 2023 verrattuna) ja 85 DREF-operaatioon:

- pienimuotoisten toimien väline aktivoitiin 34 kertaa, ja sillä reagoitiin muun muassa Afganistanin, Kolumbian, Kenian ja Meksikon tulviin sekä maanjäristyksiin Vanuatussa ja Kuubassa;
- ALERT aktivoitiin 20 kertaa, ja sillä reagoitiin välittömästi useita maita koetelleisiin tulviin (muun muassa Brasiliassa, Myanmarissa, Filippiineillä, Nigeriassa ja Vietnamissa) sekä trooppisten syklonien seurauksiin Bangladeshissa ja Mosambikissa;
- epidemioiden valvontaväline aktivoitiin 14 kertaa, ja sillä tuettiin toimia, jotka liittyivät M-rokko-epidemiaan Kongon demokraattisessa tasavallassa ja Ugandassa, Marburgin tautiin Ruandassa sekä koleraepidemiaan Etelä-Sudanissa, Somaliassa ja Sambiassa;

11 Sudan, Afganistan, Ukraina, Venezuela, Kolumbia ja Haiti.
12 Ohjelmakumppanuudet.
13 Grand Bargain -sopimus.
14 Euroopan humanitaarisen toiminnan valmiudet (EHRC) – Euroopan komissio.
15 Afganistan, Burkina, Haiti, Kongon demokraattinen tasavalta, Kuuba, Laos, Libanon, Mali, Niger, Palestiina, Ruanda, Saint Vincent ja Grenadiinit, Somalia, Sudan, Syyria ja Tšad.

- komissio rahoitti myös 85:tä DREF-operaatiota, jotka Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälinen liitto (IFRC) toteutti 62 maassa ja jotka liittyivät muun muassa tulviin, kuivuuteen, epidemioihin ja muuttoliikkeisiin.

Lisäksi komissio edisti vuonna 2024 toimintapolitiikkojen noudattamista ja kehittämistä ja antoi kumppaneille suosituksia unionin rahoittamien humanitaaristen operaatioiden laadun, johdonmukaisuuden ja vastuuvelvollisuuden varmistamiseksi.

Ruokaturva ja ravitsemus ovat olleet geopoliittisten ja geotaloudellisten asialistojen kärjessä Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan alusta lähtien. Kaikkiaan 295,3 miljoonaa ihmistä kärsii tällä hetkellä akuutista ruokaturvattomuudesta 53 maassa tai alueella, ja **nälänhätä** on julistettu ensimmäistä kertaa vuoden 2017 jälkeen (viidellä alueella Sudanissa), mikä vahvistaa, että akuutti ruokaturvattomuus on nyt ennätyksellisen suurta. Vuonna 2024 komissio osoitti noin 720 miljoonaa euroa **ruoka-apuun sekä ravitsemukseen ja nälänhädän ehkäisemiseen**, mikä on 7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2023.

Komission **humanitaarinen terveysapu** oli vuonna 2024 maailmanlaajuisesti 357 miljoonaa euroa. Ihmishenkiä pelastavan sairaanhoidon painopisteitä olivat esimerkiksi perusterveys- ja lisääntymisterveyspalvelujen saatavuuden edistäminen, sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan liittyvä lääketieteellinen hoito, mielenterveyspalvelut ja psykososiaalinen tuki, trauman hoito ja kuntoutus. Lisäksi vuonna 2024 komissio toimitti apua **kolera-, M-rokko-[16] ja Marburgin tauti -epidemioihin** Afrikan mantereella.

Komissio jatkoi pyrkimyksiään edistää **kansainvälisen humanitaarisen oikeuden** noudattamista ja avustus- ja terveydenhuoltoalan työntekijöiden suojelemista antamalla julkilausumia ja osallistumalla monenvälisiin foorumeihin ja korkean tason tapahtumiin. Komissio myös rahoitti **kansainväliseen humanitaariseen oikeuteen liittyviä hankkeita**. Se tuki muun muassa Punaisen Ristin kansainvälisen komitean (ICRC) toteuttamaa kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkausten ehkäisyohjelmaa sekä toimia, joilla tehostetaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkausten seurantaa. Lisäksi se käynnisti aloitteen, jonka tarkoituksena on tarjota konkreettista apua humanitaarisen avun työntekijöille. Mekanismi tarjoaa tukea ja suojelua humanitaarisille työntekijöille, jotka ovat vaarassa joutua tai ovat joutuneet vakavien vaaratilanteiden uhreiksi.

Suojelu on edelleen ensisijainen tavoite kaikilla humanitaarisen toiminnan aloilla, ja komissio osoittaa **14 prosenttia kokonaismäärärahoistaan alakohtaisiin suojelutoimiin**. Humanitaariset kriisit vaikuttavat naisiin, tyttöihin, poikiin ja miehiin eri tavoin, ja yksilölliset haavoittuvuudet, kuten vammaisuus, vaikuttavat siihen, miten kriisitilanne koetaan. Tämän vuoksi komissio jatkoi vammaisten osallisuuden ja sukupuoleen ja ikään liittyvien näkökohtien valtavirtaistamista kaikilla toiminta-aloilla.

Maailmassa on yli **234 miljoonaa kriiseistä kärsivää lasta ja nuorta**, joille on kiireellisesti tarjottava mahdollisuus oppimiseen.[17] Noin 72 miljoonaa lasta ja nuorta on kokonaan koulutuksen ulkopuolella. Vuonna 2024 komissio painotti edelleen **hätätilanteissa järjestettävää koulutusta** ja säilytti koulutukseen tehtävät investoinnit

[16] M-rokko-operaatio on hyvä esimerkki EU:n synergioista. Operaatiossa tehtiin yhteistyötä Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen kanssa.

[17] ”Global Estimates 2025 Update”, Education Cannot Wait.

kunnianhimoisella tasolla osoittamalla siihen 10 prosenttia EU:n humanitaarisen avun alustavista vuotuisista määrärahoista eli yli 175 miljoonaa euroa.

Nykyisin yksi merkittävimmistä humanitaarisia tarpeita pahentavista tekijöistä on ilmastonmuutos. Luonnonkatastrofeja on enemmän ja ne ovat entistä pahempia maailman lämpenemisen seurauksena. Komissio ei ainoastaan toimita apua katastrofien sattuessa vaan myös tukee niihin varautumista. Siksi kolmannes kaikista komission rahoittamista humanitaarisista hankkeista sisältää valmiusosion, ja erilliseen **katastrofivalmiutta** koskevaan budjettikohtaan osoitettiin vuonna 2024 **79 miljoonan euron** määrärahat. Toukokuussa 2024 EU ja **Latinalaisen Amerikan ja Karibian alue** allekirjoittivat **yhteisymmärryspöytäkirjan**[18] yhdennettyä katastrofiriskien hallintaa koskevan yhteistyön tehostamiseksi ja sen toteutuksen tukemiseksi IFRC:n maailmanlaajuista ilmastokestävyyttä käsittelevän foorumin (IFRC Global Climate Resilience Platform) kautta.

Humanitaarisen avun hiilijalanjäljen pienentämiseksi ja ympäristövahinkojen vähentämiseksi, ympäristöä koskevista vähimmäisvaatimuksista tuli vuonna 2023 pakollisia kaikissa EU:n rahoittamissa humanitaarisissa avustusoperaatioissa. Vuonna 2024 järjestettiin aiheesta useita työpajoja ja kursseja kumppaneille ja ECHOn henkilöstölle. Lisäksi komissio jatkoi **humanitaarisen avun viherryttämistä** koskevien innovaatiohankkeiden rahoittamista ja toimi humanitaarisen avun antajien ilmasto- ja ympäristöjulistuksen sihteeristönä.

Tukeakseen valistustoimia ja parantaakseen EU:n humanitaarisen avun näkyvyyttä komissio kehitti monipuolista viestintämateriaalia ja osallistui monenlaisiin **viestintätoimiin**. Merkittävimpiin toimiin kuului **humanitaarisen avun #FeedingHope-kampanja**, joka tavoitti yli 70 miljoonaa ihmistä kymmenessä jäsenvaltiossa, mikä oli yli kaksi kertaa enemmän kuin aiempien vuosien kampanjoissa. Kolmatta kertaa järjestettyyn Euroopan humanitaarisen avun foorumiin kokoontui lähes 1 500 osallistujaa eri puolilta maailmaa.

4. YKSITTÄISISTÄ OPERAATIOISTA TEHTYJEN ULKOPUOLISTEN ARVIOINTIEN TARKASTELU

Komission arviointiyksiköt vastaavat arvioinnin ohjauksesta, koordinoinnista, seurannasta ja raportoinnista. Ne laativat ajantasaisia ja laadukkaita arviointeja, joiden tuloksia voidaan hyödyntää tietoon perustuvassa päätöksenteossa ja vastuuvelvollisuuden määrittelyssä. Arvioinnit voivat olla maantieteellisiä tai temaattisia tai keskittyä tiettyyn kumppanuuteen. Liitteessä III on luettelo vuonna 2024 valmistuneista arvioinneista ja käynnissä olevista arvioinneista.

5. LINKKEJÄ

- Tietoa ECHOn toiminnasta:

  http://ec.europa.eu/echo/en

- Taloudellisia tietoja Euroopan komission humanitaarisen avun toimista vuonna 2024:

[18] Yhteisymmärryspöytäkirja.

Rahoituspäätökset (humanitaarisen avun toteutussuunnitelmat) 2024 – Euroopan komissio

- Tietoa aiempien vuosien toiminnasta:

  EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosasto | Euroopan komissio (europa.eu)

- Vuoden 2024 toimintakertomus:

  Vuoden 2024 toimintakertomus – EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosasto (ECHO) – Euroopan komissio

- Vuoden 2024 hallinto- ja tuloksellisuuskertomus:

  Vuoden 2024 hallintosuunnitelma – EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosasto – Euroopan komissio

- ECHOn arviointikertomukset:

  https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations_en

- Euroopan komission ja jäsenvaltioiden humanitaarisen avun rahoitusta koskevat tiedot:

  Aloitussivu – Euroopan komissio (europa.eu).